

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук, доцента
Маліновської Наталії Василівни
на дисертаційне дослідження **Рогачко-Островської Марини Станіславівни**
«Підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до
розвитку креативного мовлення дітей передшкільного віку»,
представленого на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
зі спеціальності 13.00.08 – дошкільна педагогіка

Сучасні суспільні трансформації, пов'язані з інтегруванням освітньої системи в європейський і світовий освітній та інформаційний простори, вимагають нарощування креативного потенціалу людей.

Соціальний запит на креативну особистість відображений у законодавчих актах із проблем освіти, в яких наголошується на перспективах формування неповторної унікальної людини, що здатна творити. В Законі України «Про освіту», Національній доктрині розвитку освіти України в XXI ст., галузевих стандартах вищої освіти, Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр. та інших державних документах підкреслюється, що освіта повинна забезпечувати формування в дітей не лише системи знань, наукового світогляду, а й розвиток їхньої креативності, навичок самореалізації.

У цьому контексті тема дисертаційного дослідження, яку обрала Рогачко-Островська Марина Станіславівна, є актуальною, оскільки передбачає розв'язання проблем, пов'язаних з модернізацією освіти в Україні, вдосконаленням теоретичної бази дошкільної лінгводидактики й підвищенням результативності процесу підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Посилює актуальність теми і низка суперечностей, які виявила автор роботи під час дослідження.

Реалізація завдань наукової розвідки М.С.Рогачко-Островської простежується в її науковій новизні і практичному значенні. Щодо наукової новизни, то вона є переконливою, виписаною досить коректно і пов'язана з

продукуванням нових знань, підходів, які стосуються професійної підготовки майбутніх фахівців ЗДО.

Результати дослідження є важливим внеском у розвиток української дошкільної лінгводидактики, що полягає в обґрунтуванні, створенні й упровадженні у практику експериментальної методики підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до розвитку креативного мовлення дітей передшкільного віку.

Значний практичний інтерес для викладачів, вихователів ЗДО, здобувачів вищої освіти становлять розроблені дисертанткою вправи для розвитку креативного мовлення дітей.

Основні положення дисертації апробовано на міжнародних і усеукраїнських науково-практичних конференціях і повною мірою висвітлено у наукових публікаціях авторки.

За своїм змістом, структурою, обсягом та оформленням дисертація й автореферат відповідають чинним правилам і вимогам. Автореферат повністю відповідає змістові дисертації.

Наукові положення, висновки і пропозиції дисертаційного дослідження М.С.Рогачко-Островської сформульовані чітко, логічно, послідовно, є змістовними й аргументованими.

Достовірність одержаних результатів підтверджується: теоретико-методологічною обґрунтованістю вихідних положень дослідження; широтою і різноманітністю опрацьованої джерельної бази; вмілим застосуванням методів наукового пізнання; апробацією результатів дослідження, впровадженням результатів дослідження в освітній процес закладів вищої освіти.

Уважаємо за потрібне підкреслити чітку структуру і логічну побудову дисертаційного дослідження Рогачко-Островської Марини Станіславівни. Дисертація складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел до кожного розділу, загальних висновків.

Зміст дисертації охоплює основні аспекти теми дослідження. Науковий і творчий авторський пошук обраної проблеми та етапи його реалізації повною мірою представлені у вступі.

Перший розділ дисертації відзначається глибоким обґрунтуванням категоріально-поняттєвого поля дослідження. Послуговуючись широкою джерельною базою, авторка групує й осмислює, уточнює зміст ключових понять дослідження. Так, насамперед розглядає (п.1.1.1. дослідження) поняття, які пов'язані із змістом професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців у вищій школі, як-от: «професія», «підготовка», «професійна підготовка», «професійно-педагогічна підготовка», «професійно-мовленнева підготовка, готовність, підготовленість», «підготовленість майбутніх фахівців закладів дошкільної освіти». Дисертанткою чітко виокремлено спільні і відмінні змістові характеристики понять «творчість», «креативність», що пов'язані з феноменологією креативного мовлення (п. 1.3.1, п. 1.3.2. роботи).

Похвально те, що Марина Станіславівна аргументовано показала власне авторське бачення та критичний аналіз проблеми дослідження.

Заслуговує на увагу науковий підхід авторки щодо необхідності забезпечення міждисциплінарних зв'язків між дисциплінами психологічного та мовленнево-методологічного циклів у процесі підготовки студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта до розвитку креативного мовлення дітей.

У межах наукового дослідження проблему професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти розглянуто з позиції таких методологічних підходів, як особистісно-орієнтований та комунікативно-діяльнісний, опертя на які дозволило авторці визначити та науково обґрунтувати педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до розвитку креативного мовлення дітей передшкільного віку: активізація позитивної настанови майбутніх вихователів на розвиток креативного мовлення дітей передшкільного віку; забезпечення міждисциплінарних зв'язків у підготовці майбутніх вихователів до розвитку

креативного мовлення дітей передшкільного віку; створення креативно-спрямованого мовленнєвого середовища ЗВО в процесі професійної підготовки майбутніх вихователів.

У другому розділі дисертації Рогачко-Островська М.С. на високому методичному рівні розробила зміст експериментального-дослідного навчання, описала організацію всіх етапів дослідження, визначила критерії перевірки ефективності пропонованої методики, перебіг й аналіз результатів педагогічного експерименту.

Позитивне враження справляє чітко організований і сумлінно проведений констатувальний етап дослідження. Мариною Станіславівною докладно описана якісна і кількісна характеристика виконання студентами завдань до кожного показника в межах кожного критерію. На сторінках дисертації немовби оживають студенти зі своїм мовленням, типовими помилками у кожному конкретному випадку (у т.ч., сленгом).

На особливу увагу заслуговує авторське представлення моделі підготовки майбутніх вихователів до розвитку креативного мовлення дітей передшкільного віку, яка обіймала мету, методологічні підходи, принципи, етапи (інформаційно-настановний, продуктивно-діяльнісний, креативно-творчий, рефлексійно-оцінний), засоби, форми, методи та результати підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до розвитку креативного мовлення дітей передшкільного віку.

Особливою заслугою авторки є те, що під час впровадження елективного курсу «Креативне мовлення дітей передшкільного віку» вона надала перевагу активним та інтерактивним формам і методам, як-от: тренінги, проблемні дискусії, складання педагогічних задач, прес-конференції, виконання індивідуальних творчих завдань, креативних вправ, створення віртуальних гуртів у соцмережах та ін., що сприяло розвитку професійно значущих якостей особистості та формуванню мовленнєвих креативних умінь майбутніх фахівців дошкільної освіти.

Аналіз результатів формувального етапу експериментального дослідження здійснювався на основі використання методів математичної статистики. Доведено, що запровадження розробленої авторкою моделі в освітній процес значно підвищує рівні підготовленості майбутніх вихователів ЗДО до розвитку креативного мовлення дітей передшкільного віку.

Загальні висновки логічно впливають зі змісту роботи, забезпечують якісне її сприйняття.

Відзначимо ґрунтовні додатки, насичені цікавим фактичним матеріалом, які доповнюють та ілюструють практичні результати дисертації.

Позитивно оцінюючи здобутки дисертантки, вважаємо за необхідне зазначити наступні дискусійні положення та зауваження до наукового дослідження:

1. Однією з педагогічних умов Вами обрано «забезпечення міждисциплінарних зв'язків у підготовці майбутніх вихователів до розвитку креативного мовлення дітей передшкільного віку», що заслуговує на схвалення. Авторкою задіяно шість навчальних дисциплін методичного забезпечення й одну загальнотеоретичну – «Психологія дитяча». Виникає два запитання: по-перше, якщо задіяні всі основні методики і «Психологія дитяча», то чому відсутня «Дошкільна педагогіка» як основна теоретична дисципліна? По-друге, така кількість навчальних дисциплін не дозволила дисертантці більш докладно розкрити, до яких саме вправ чи дебатів залучалися студенти у процесі вивчення тих тем, які було додатково включено до їх змісту? На нашу думку, можна було зменшити кількість додаткових фахових дисциплін, натомість проілюструвати прикладами роботи студентів у межах виокремлених тем.
2. Наступне зауваження стосується діагностичної методики, розробленої авторкою: «усвідомлення сутності поняття «креативність», «креативне мовлення» (див. с.150), яка, по суті, дублює попереднє опитування (с.135-136 тексту дисертації).

3. В умовах інтеграції України до європейського простору, зважаючи на необхідність використання зарубіжного науково-педагогічного досвіду, хотілося б бачити в списку використаних джерел праці іноземними мовами за темою дисертації.

4. Висловлюємо побажання Марині Станіславівні Рогачко-Островській розробити навчально-методичний посібник щодо розвитку креативного мовлення дітей передшкільного віку для здобувачів вищої освіти і вихователів ЗДО, оскільки у дисертації багато цікавого практичного матеріалу.

Втім, висловлені зауваження та побажання мають дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи та не знижують її достатній науковий рівень.

Дисертаційне дослідження Рогачко-Островської Марини Станіславівни «Підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до розвитку креативного мовлення дітей передшкільного віку» є актуальною, самостійно виконаною, завершеною науковою працею, яка за своїм науково-теоретичним рівнем, достовірністю змісту, новизною та практичним значенням відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 року зі змінами та доповненнями згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015 року, № 1159 від 30.12.2015 року, № 567 від 27.07.2016 року, а її автор – Рогачко-Островська Марина Станіславівна – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.08 – дошкільна педагогіка.

Офіційний опонент:
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки і психології
(дошкільної та корекційної) ім. проф. Т.І.
Поніманської Рівненського державного
гуманітарного університету

Н.В. Маліновська

